

Mẹ tôi vất vả cả đời

ISSN: 2734-9195 14:30 19/10/2025

“Mẹ tôi vất vả cả đời” không chỉ là câu chuyện riêng của một người con, mà là hình ảnh của hàng triệu người mẹ Việt Nam – những bậc “Bồ tát giữa đời thường”, suốt đời âm thầm cho đi mà không cần nhận lại.

Tác giả: **Nguyễn Thuý Uyên** - Trường Đại học Thủ Đô

Chỉ mới đây thôi vậy mà cái thời gian khó, nghèo khổ của tôi cùng **gia đình** đã lùi xa cả hơn chục năm. Giờ đây, gia đình tôi dần kinh tế chưa lấy gì làm giàu có nhưng cũng dư giả, đời sống sinh hoạt của mọi thành viên đều đã tạm gọi là hài lòng!

Để có được một cuộc sống với kinh tế tạm ổn như ngày hôm nay là cả một quá trình gian lao vất vả phấn đấu của cha mẹ tôi, anh chị em chúng tôi. Thời gian mà các thành viên trong gia đình tôi lao động phấn đấu để thoát nghèo cũng không ít đoạn trường gian nan.

Giai đoạn tôi còn nhỏ thì kinh tế gia đình tôi nghèo túng lắm. Cái nghèo đeo đẳng và hiển hiện trên tấm áo vá chằng vá đụp mà mẹ cha vẫn thường mặc hàng ngày. Nhiều hôm đi ăn cỗ cưới nhà hàng xóm còn không kiếm đâu cho được cái áo, cái quần lành lặn để diện nên bố mẹ đành phải thoái thác không sang ăn cỗ mà gửi phong bao tiền mừng. Anh chị em chúng tôi tới trường cũng vì vậy mà không được tươm tất áo quần bằng những đứa trẻ cùng xóm. Là con út và được cưng chiều nhất nhà nên mỗi năm mẹ cũng dành dụm và mua cho tôi vài bộ quần áo mới, và chỉ thi thoảng những dịp quan trọng như tết nhất, dịp khai trường, hay theo mẹ đi ăn cỗ ở đâu đó thì tôi mới mang những bộ quần áo mới đó ra mặc, còn thì hàng ngày tôi vẫn quần áo vá đến trường.

Mẹ thường động viên tôi: “Con ơi, đói cho sạch, rách cho thơm! Với lại dần có mặc quần áo vá nhưng không rách, không hở là được. Gắng mà học hành cho giỏi để mai này giúp bố mẹ thoát nghèo...”. Thương bố mẹ lắm nhưng vì còn nhỏ tôi cũng chẳng biết làm gì, giúp gì được mà chỉ biết miệt mài lao đầu vào học tập và giúp đỡ gia đình những công việc vặt vãnh để bố mẹ rảnh rang với ruộng đồng, đỡ vất vả hơn chút mà thôi.

Hình ảnh minh họa (sầu tầm).

Cái mặc là vậy, cái ăn thì cũng cơ cực và đói lắm, khi cả nhà với 5 miệng ăn mà mỗi bữa chỉ có vài bô gạo độn với khi thì sắn, lúc lại ngô, khoai, hạt bo bo... Nhiều khi khoai, ngô, sắn, bo bo còn không đủ, nên bố mẹ tôi đều vẫn bớt khẩu phần ăn của mình để nhường cho mấy anh chị em chúng tôi được ăn no hơn. Những lúc như vậy tôi càng thương và hiểu tấm lòng của bố mẹ nhiều.

Những sáng trở giấc tới trường, trong khi bọn trẻ hàng xóm thường được ăn cơm rang với nước dưa chua, với mỡ lợn thì chị em chúng tôi chỉ có mỗi món khoai luộc, hoặc bánh sắn hấp để dành từ tối hôm trước. Thường ngày buổi sáng mẹ tôi luôn dậy nấu cám lợn và tiện thể luộc luôn nồi khoai lang cho anh chị em chúng tôi ăn để đi học. Khi khoai luộc chín, việc nấu cám đã xong mẹ vào giường đánh thức chúng tôi dậy đánh răng rửa mặt và ăn sáng. Nhìn nồi khoai nhiều khi ngán tới tận cổ nhưng mấy anh chị em đều cố mà ăn lấy vài củ cho đỡ đói, và một phần cũng để mẹ vui.

Khi chúng tôi ăn xong và đi học rồi, còn thừa củ nào, mẹ mới dám ăn. Có bữa, gặp phải ngày mùa, bố tôi cũng phải đi cày bữa sáng nên mẹ lại dành phần để bố ăn lấy sức lao động, còn mình thì nhịn tới tận trưa. Nhà tôi không nhiều đất canh tác, nên khoai dành cho các con ăn sáng cũng thường không dư dả, vì vậy mẹ vẫn phải đi vay mượn tiền để mua khoai về trữ ở gầm giường dành cho gia đình ăn dần. Nếu là khoai lang còn đỡ, bởi ăn khoai lang để lâu ngày còn có vị ngọt, dễ ăn, chứ là khoai tây thì ngán lắm, nếu không có chút đường hoặc ít mật mía chấm cùng thì khó ăn lắm...

Những mùa khoai củ tiếp nối, qua đi và những bữa sáng triển miên bằng khoai luộc luôn tiếp diễn, để rồi anh chị em chúng tôi cũng lớn khôn dần. Điều bố mẹ tôi hạnh phúc nhất là các con mình đều ăn học nên người và đỗ đạt với tương lai ngời sáng ở phía trước. Sự phấn đấu không biết mệt mỏi của bố mẹ, các anh chị tôi, cùng chút may mắn của thời cuộc đã khiến cho gia đình tôi không còn cảnh cơ hàn như cách đây vài thập kỷ. Mỗi khi trở về căn nhà nhỏ ở ngoại thành, nhìn cuộc sống đổi thay, kinh tế khá giả ở hầu hết các gia đình nơi làng quê mình, tôi thấy lòng vui chộn rộn.

Vậy nhưng pha lẫn niềm vui ấy là chút buồn man mác vì hình bóng của mẹ tôi, một người suốt một đời cơ cực vất vả vì chồng, chăm lo cho các con đã không còn nữa, bởi mẹ đã trở về với tiên tổ từ mấy năm nay do một cơn bạo bệnh. Nghĩ đến mẹ, hai hàng lệ tôi cứ tuôn trào, từ đáy con tim tôi luôn thầm gọi: mẹ ơi!

Hình ảnh người mẹ dưới góc nhìn Phật học

Bài viết “*Mẹ tôi vất vả cả đời*” chan chứa tình mẫu tử, vừa mang giá trị nhân văn sâu sắc, vừa gợi mở nhiều suy ngẫm về đạo hiếu, lòng biết ơn và tinh thần vượt khó của người Việt Nam xưa. Dưới góc nhìn Phật học, câu chuyện này không chỉ là hồi ức về một người mẹ tần tảo, mà còn là một bài học sống động về nhân quả, hiếu hạnh và tinh thần tri túc – biết đủ.

Người mẹ trong câu chuyện là biểu tượng điển hình của những người phụ nữ Việt Nam giàu đức hy sinh. Mẹ chịu đói, nhường phần ăn cho con, gánh lấy mọi vất vả mà không lời than thở. Trong **Phật giáo**, đó chính là tâm Từ bi vô điều kiện. Trong Kinh Tăng Chi Bộ dạy: “*Mẹ hiền thương con, dầu phải hy sinh thân mạng, cũng không nề hà.*” Tình thương ấy không chỉ là cảm xúc, mà là một năng lượng tâm linh cao quý, nuôi dưỡng cả gia đình trong nghèo khó và trở thành động lực để các con vượt lên.

Lời dạy của mẹ: “*Đói cho sạch, rách cho thơm*” không chỉ là bài học đạo đức dân gian, mà còn chứa đựng tinh thần tri túc (santutthi) trong giáo lý Phật giáo. Tri túc nghĩa là biết đủ để không khổ, sống thanh bần mà tâm vẫn an vui. Kinh Pháp Cú, câu 204: “*Tri túc là tài sản lớn nhất.*”

Người mẹ dạy con không phải chịu khổ vì nghèo, mà giữ phẩm hạnh giữa nghèo khó, không để tâm bị ô nhiễm bởi so sánh, tham cầu. Đó chính là đạo đức Phật giáo được thực hành trong đời thường giản dị mà sâu xa.

Giai đoạn nghèo khổ được kể lại trong bài không chỉ gợi xót xa, mà còn là một hành trình tu học vô ngôn. Những bữa khoai luộc, những sáng mẹ dậy sớm nấu

cám lộn, nấu nôi khoai cho con... đều là những “thời thiền”.

Nếu nhìn bằng con mắt Phật học, ta thấy nghèo không chỉ là thiếu vật chất, mà là cơ hội để trưởng dưỡng tâm hạnh – bởi khi con người sống giữa thiếu thốn mà vẫn giữ được lòng hiếu thuận, lòng từ, đó chính là phước đức chân thật.

Khi mẹ mất, người con viết: *“Nghĩ đến mẹ, hai hàng lệ tôi cứ tuôn trào, từ đáy con tim tôi luôn thầm gọi: mẹ ơi!”* — đó là biểu hiện của hiếu tâm, một trong những đức hạnh được đặc biệt tôn vinh.

Đạo hiếu trong Phật giáo không chỉ là báo đáp vật chất, mà là nuôi dưỡng tâm biết ơn và sống đúng với những gì cha mẹ mong mỏi – đó là trở thành người có đạo đức, có trí tuệ, biết thương người như cha mẹ đã từng thương mình.

“Mẹ tôi vất vả cả đời” không chỉ là câu chuyện riêng của một người con, mà là hình ảnh của hàng triệu người mẹ Việt Nam – những bậc *“Bồ tát giữa đời thường”*, suốt đời âm thầm cho đi mà không cần nhận lại. Nhìn bằng ánh sáng Phật học, người mẹ chính là người gieo hạt phước cho con cái bằng hành động thiện lành, bằng nhân cách sống, bằng tâm không vị kỷ.

Khi người con nhớ về mẹ bằng lòng biết ơn và hành động thiện, người mẹ ấy chưa bao giờ mất đi, bởi trong từng hơi thở hiếu biết và thương yêu của con, phước đức của mẹ vẫn đang tiếp tục nảy nở.

Tác giả: **Nguyễn Thuý Uyên** - Trường Đại học Thủ Đức